

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Затверджено

Вченою радою факультету фізичного виховання,
здоров'я та туризму

назва фак-ту, інституту

протокол № 2 від 21 09 2023 р.

Голова Вченої ради, декан (директор)

М.В. Машинь

ініціали, прізвище

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
І СПОРТУ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
ступеня доктора філософії

зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт

код та найменування спеціальності

освітньо-наукова програма Фізична культура і спорт

назва освітньо-наукової програми

Укладач:

Тищенко В. О., професор кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту, доктор
наук з фізичного виховання і спорту, професор

Погоджено:

Гарант освітньо-наукової програми

підпис

ініціали, прізвище

С.І. Караулова

Запоріжжя 2023

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна, вечірня, заочна форми навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань (01 Освіта/Педагогіка)	нормативна
Змістових модулів – 2	Спеціальність (017 Фізична культура і спорт)	Цикл професійної підготовки
Загальна кількість годин – 90		Рік підготовки:
Освітньо-наукова програма «Фізична культура і спорт»		2-й
		Лекції 12 год.
Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)		Практичні 12 год.
		Самостійна робота 66 год.
		Вид підсумкового контролю: екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Теоретико-методологічні засади фізичної культури і спорту» є доповнення та розширення знань аспірантів про стан сучасної науки, засоби та методи фізичної культури і спорту, основ фізичної культури та спорту, їх роль та значення для людського здоров'я, фізичного розвитку та соціальної адаптації, формування в студентів уявлень про фізичну культуру як складову загальнокультурного розвитку людини, про роль і місце спорту у сучасному світі, про значення фізичних вправ і занять спортом для здоров'я людини, а також навчання методологічним засадам фізичного виховання та методам вивчення фізичної культури, засвоєння практичних навичок планування та організації фізкультурно-спортивної роботи.

Студенти, які вивчають дану дисципліну, повинні знати методологічні засади планування, організації та проведення фізичного виховання, тренувань та змагань, а також розуміти важливість науково обґрунтованих підходів до фізичної підготовки та спортивної діяльності, опанувати методи формування і розвитку рухових навичок і вмінь, а також методи підвищення ефективності фізичної підготовки та спортивних результатів, методологічних підходів до організації фізичної підготовки та спортивної діяльності, а також бути готовими застосовувати ці знання та підходи на практиці.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Теоретико-методологічні засади фізичної культури і спорту» є: формування сучасного підходу до проведення академічних занять, спортивних змагань, науково-дослідницькій та навчально-методичній роботі; оволодіння методологічними та методичними основами фізичної культури і спорту як у закладах вищої освіти, так і в закладах загальної середньої освіти; залучення до наукових знань, готовність і здатність аспірантів до проведення самостійних пошуків є об'єктивною передумовою успішного вирішення навчальних і наукових завдань курсу; поглиблення та закріплення наявних теоретичних знань (системного підходу, теорії та особливості застосування у фізичній культурі і спорті) досліджуваних предметів, дисциплін, галузей науки; розвиток практичних вмінь щодо вдосконалення того чи іншого виду діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні досягти таких програмних **компетентностей і програмних результатів навчання:**

Soft-skills / Загальні компетентності (ЗК)	
<i>для здобувачів 2021 року вступу за ОНП 2020-2021 р.</i>	
ЗК2	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК3	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК4	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
<i>для здобувачів 2022 року вступу за ОНП 2022 р.</i>	
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК2	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК3	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК4	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
ЗК5	Здатність до критичного мислення
ЗК10	Здатність розв'язувати комплексні проблеми зі спеціальності фізична культура і спорт на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності
Special-skills / Спеціальні компетентності (СК)	
<i>для здобувачів 2021 року вступу за ОНП 2020-2021 р.</i>	
СК1	Здатність до розуміння основних концепцій, історичних витоків, сучасного стану та тенденції розвитку спеціальності фізична культура і спорт; оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку
СК6	Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти, в тому числі міждисциплінарні, з урахуванням соціальних, економічних, екологічних, міжкультурних та правових аспектів; демонструвати лідерство та відповідальність під час їх реалізації.
СК7	Здатність до виконання завдань щодо розвитку й оцінки власної освітньо-дослідницької діяльності, визначення рівня сформованості професійної компетентності.
СК8	Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання із загальної теорії здоров'я та здатність до інтегрування знань про принципи, шляхи та умови ведення здорового способу життя.
<i>для здобувачів 2022 року вступу за ОНП 2022 р.</i>	
СК1	Здатність до розуміння основних концепцій, історичних витоків, сучасного стану та тенденції розвитку спеціальності фізична культура і спорт; оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку
СК3	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру; оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень; комерціалізувати їх результати; здійснювати захист прав інтелектуальної власності
СК4	Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у галузі, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.
СК6	Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти, в тому числі міждисциплінарні, з урахуванням соціальних,

	економічних, екологічних, міжкультурних та правових аспектів; демонструвати лідерство та відповідальність під час їх реалізації.
СК8	Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання із загальної теорії здоров'я та здатність до інтегрування знань про принципи, шляхи та умови ведення здорового способу життя.
Програмні результати навчання	
<i>для здобувачів 2021 року вступу за ОНП 2020-2021 р.</i>	
ПРН1	Мати передові концептуальні та методологічні знання з предметної області та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій
ПРН6	Використовувати методи і способи ефективної комунікації та міжособистісної взаємодії в академічному середовищі
ПРН7	Оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності; здійснювати абстрактний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей; демонструвати відданість їх розвитку у передових контекстах професійної та наукової діяльності
ПРН13	Вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою (у тому числі міжнародною), суспільством у цілому; демонструвати навички публічних виступів, аргументації та риторики
ПРН14	Використовувати академічну українську та англійську мови у професійній діяльності та наукових дослідженнях, усній та письмовій презентації їх результатів
ПРН17	Забезпечувати безперервний саморозвиток та самовдосконалення протягом життя
ПРН20	Розуміти історію розвитку та сучасний стан наукових знань, основних концептуальних підходів у галузі фізичного виховання і спорту.
ПРН22	Аналізувати власні експериментальні результати, результати інших дослідників з формуванням обґрунтованих висновків на основі критичного мислення, що дозволяє оцінювати, інтерпретувати, а також використовувати результати дослідження до вирішення проблемного кола питань у системі підготовки спортсменів, фізичного виховання та оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних верств населення.
ПРН23	Застосовувати фундаментальні, профільні й інтегровано-прикладні знання та розуміння з фізичної культури і спорту у відповідно до науково-дослідної, фізкультурно-спортивної, науково-педагогічної, організаційно-управлінської діяльності.
ПРН24	Оволодівати та використовувати набуті навички сучасної класифікації діагностичних підходів до оцінки здоров'я і функціонального стану організму людини та використання сучасних методів діагностики індивідуального та громадського здоров'я; заходів щодо залучення різних груп населення до здорового способу життя.
<i>для здобувачів 2022 року вступу за ОНП 2022 р.</i>	
ПРН1	Мати передові концептуальні та методологічні знання з предметної області та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій
ПРН2	Глибоко розуміти загальні принципи, методи, методології наукових досліджень,

	застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері фізичної культури і спорту та у викладацькій практиці
ПРН4	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень, спостережень, сучасних інструментальних методик, наявні літературні дані з метою розв'язання значущих наукових та науково-прикладних проблем у сфері фізичної культури і спорту.
ПРН5	Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження за напрямом спеціальності та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів; оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень; комерціалізувати їх результати; здійснювати захист прав інтелектуальної власності
ПРН8	Демонструвати системний науковий світогляд та загальний культурний кругозір; володіти техніками і технологіями критичного мислення; дотримуватися принципів академічної доброчесності та професійної етики; забезпечувати безперервний саморозвиток та самовдосконалення протягом життя
ПРН10	Організовувати й здійснювати освітній процес у закладах вищої освіти, використовуючи сучасні освітні технології та інноваційні методи навчання; нормативне, наукове та навчально-методичне забезпечення; відповідально та об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів
ПРН11	Оволодівати та використовувати набуті навички сучасної класифікації діагностичних підходів до оцінки здоров'я і функціонального стану організму людини та використання сучасних методів діагностики індивідуального та громадського здоров'я; заходів щодо залучення різних груп населення до здорового способу життя.
ПРН12	Вміти використовувати принципи, засоби та методи спортивного тренування, фізичного виховання, теорії навчання рухових дій, методики розвитку рухових якостей, форм організації занять у фізичному вихованні та спорті. Демонструвати уміння управляти навчально-тренувальним процесом та змагальною діяльністю на різних етапах підготовки спортсменів різної спеціалізації та кваліфікації.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Загальні закономірності функціонування і розвитку фізичної культури і спорту

Тема 1. Детермінований характер зв'язків біосоціокультурної сутності людини із загальною культурою. Розвиток матеріальної та духовної культури людських спільнот у певному конкретно-історичному періоді. Низка розривів у сталих взаємовідносинах людей на рівні структур повсякденності. Взаємозв'язок та взаємовплив матеріальної та духовної культури. Структурна модель динамічного процесу формування фізичної культури і спорту. Об'єкт і предмет в сфері фізичної культури і спорту. Сутність фізичної культури і спорту на сучасному етапі. Використання понятійного апарату біосоціокультурного підходу.

Тема 2. Концепція формування інтегративної фізичної культури і спорту. Теоретичні аспекти інтегративної технології формування фізичної культури. Мета формування сучасної концепції зміцнення й підтримки здоров'я населення. Застарілі стереотипи і формалізовані підходи при адаптації найкращих зразків досвіду. Механізми продукування, підтримки і зміни людьми елементів і структур своєї життєдіяльності в контексті фізичної культури і спорту. Поліфункціональність, багатомірність і варіативність дійсності фізичної культури і спорту. Зміна сутнісних ознак у лабіринті знань та практик.

Тема 3. Особливості застосування засобів і методів у процесі фізичної культури і спорту. Структурні основи методів фізичного виховання. Методи, що пов'язані з використанням всезагальних педагогічних методів. Спосіб регулювання навантаження та відпочинку. Визначення показників фізичного навантаження. Метод перемінної вправи в

режимах безперервного чи інтервального навантаження. Вербальні методи та методи наочності. Ідентифікація, порівняння, оцінка, синтез явищ і процесів в єдину цілісність. Вплив інерції попереднього досвіду на показники змагальної діяльності. Антропосоцієтальні функції процесу фізичної культури і спорту. Діалектичні принципи загального взаємозв'язку та розвитку фізичної культури і спорту.

Змістовий модуль 2. Методологічні передумови для подальшого вдосконалення теоретичних і науково-практичних основ фізичної культури і спорту

Тема 4. Українські традиції фізичного виховання. Специфіка фізичної культури і спорту та перспективи імплементації досвіду практик інших країн на терені вітчизняної культури. Урахування історичних, соціокультурних закономірностей розвитку країни. вплив соціальних і культурних чинників на основі використання понятійного апарату. Межі і форми самореалізації людини в певний історичний час. Гуманітарні аспекти спортивного простору під впливом на особливості сутнісної структури та механізми дії фізичної культури і спорту. Українська культурна компонента в галузі фізичної культури і спорту. Ціннісно-якісні характеристики людського життя під впливом фізичної культури і спорту.

Тема 5. Методи керівництва й управління фізичною культурою і спортом. Фізична культура і спорт як складне багатовекторне утворення. Формоутворююча основа спортивного простору. Формування суспільної стигми і відсутність бажання самостійного рішення проблем. Спрямування у напрям ренесансу національної культури та входження до європейської спільноти спортивного руху. Раціональне усвідомлення глибокого гуманізму, жорсткого прагматизму суспільства, чітка структурованість, системність на рівні держави. Розвиток самодіяльності суспільства, здатність до солідарності, сукупність аксіологічних понять та моральність.

Тема 6. Засоби масової пропаганди й агітації в сфері фізичної культури і спорту. Розробка ефективних засобів масової пропаганди і агітації в сфері фізичної культури і спорту. Парадигматичні відношення в сфері фізичної культури і спорту. Диференціація суспільства, способи і форми організації життєдіяльності. Змістовність людської життєдіяльності з узалеженими від них соціальними конструктами та явищами в галузі фізичної культури і спорту. Адаптація, легітимація нових цінностей і норм, саморегулювання і самоорганізація, творення нових традицій і формування нових світоглядних орієнтирів із урахуванням трансформаційних процесів в Україні

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л.	прак т.	сам. роб.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Загальні закономірності функціонування і розвитку фізичної культури і спорту				
Тема 1. Детермінований характер зв'язків біосоціокультурної сутності людини із загальною культурою	14	2	2	10
Тема 2. Концепція формування інтегративної фізичної культури і спорту	16	2	2	12
Тема 3. Особливості застосування засобів і методів у процесі фізичної культури і спорту	14	2	2	10
Разом за змістовим модулем 1	44	6	6	32

Змістовий модуль 2. Методологічні передумови для подальшого вдосконалення теоретичних і науково-практичних основ фізичної культури і спорту				
Тема 4. Українські традиції фізичного виховання	14	2	2	12
Тема 5. Методи керівництва й управління фізичною культурою і спортом	12	2	2	10
Тема 6. Засоби масової пропаганди й агітації в сфері фізичної культури і спорту	14	2	2	12
Разом за змістовим модулем 2	40	6	6	34
Усього годин	90	12	12	66

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ теми	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Загальні закономірності функціонування і розвитку фізичної культури і спорту		
1	Детермінований характер зв'язків біосоціокультурної сутності людини із загальною культурою	2
2	Концепція формування інтегративної фізичної культури і спорту	2
3	Особливості застосування засобів і методів у процесі фізичної культури і спорту	2
	Разом за змістовим модулем 1	6
Змістовий модуль 2. Методологічні передумови для подальшого вдосконалення теоретичних і науково-практичних основ фізичної культури і спорту		
4	Українські традиції фізичного виховання	2
5	Методи керівництва й управління фізичною культурою і спортом	2
6	Засоби масової пропаганди й агітації в сфері фізичної культури і спорту	2
	Разом за змістовим модулем 2	6
	Усього годин	12

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ теми	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Загальні закономірності функціонування і розвитку фізичної культури і спорту		
1	Фізична культура у сучасному суспільстві	2
2	Об'єкт і предмет в сфері фізичної культури і спорту	2
3	Мета, завдання та принципи фізичної культури і спорту	2
		6
Змістовий модуль 2. Методологічні передумови для подальшого вдосконалення теоретичних і науково-практичних основ фізичної культури і спорту		
1	Закономірності та рушійні сили розвитку особистості	2
2	Забезпечення фахової дієздатності	2
3	Вплив науково-технічного прогресу на галузь	2

	Разом за змістовим модулем 2	6
	Усього годин	12

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ теми	Назва теми	Кіл-ть годин
Змістовий модуль 1. Загальні закономірності функціонування і розвитку фізичної культури і спорту		
1	Поняттєвий апарат теоретичних засад фізичної культури і спорту	4
2	Об'єктивний характер закономірностей галузі фізичної культури і спорту	4
3	Особливості розвитку, пізнання і функціонування фізкультурної діяльності і її видів в практиці формування фізичної культури людини і суспільства, її видів і форм	6
4	Взаємозумовленість розвитку фізичної та духовної культур людини	4
5	Теоретичні та конкретно-практичні дослідження у сфері фізичної культури	6
6	Аналіз нормативних документів, що регулюють систему фізичної культури і спорту в Україні	6
7	Установлення рис подібності та відмінності між програмами Європейського союзу та України	4
	Разом за змістовим модулем 1	32
Змістовий модуль 2. Методологічні передумови для подальшого вдосконалення теоретичних і науково-практичних основ фізичної культури і спорту		
1	Аналіз нормативних документів, що регулюють підготовку кадрів у сфері фізичної культури і спорту в Україні	4
2	Підвищення ефективності функціонування засобів фізичної культури і спорту в реальній практиці	6
3	Механізми гармонізації фізкультурної діяльності для одноразового рішення в її процесі завдань як фізичного вдосконалення, так і духовного розвитку людини	6
4	Методологічні функції по відношенню до теорій своїх компонентів, та суміжних дисциплін медико-біологічного і соціального плану	4
5	Ефективні засоби пропаганди у сфері фізичної культури і спорту в Україні	4
6	Формування потреби в фізичній культурі та спорті	6
7	Дієвість функціонування сфери фізичної культури і спорту в Україні	4
	Разом за змістовим модулем 2	34
	Усього годин	66

8. ВИДИ КОНТРОЛЮ І СИСТЕМА НАКОПИЧЕННЯ БАЛІВ

№ змістового модулю	Вид контролю	Кіл-ть балів

ля		
ПОТОЧНИЙ		
1	<i>Тест № 1. Онлайн-тестування на платформі Moodle</i>	10
	<i>Практичне завдання № 1. Заповнити технологічну карту аналізу пари з фізичної культури</i>	10
	<i>Тест № 2. Онлайн-тестування на платформі Moodle</i>	10
2	<i>Практичне завдання № 2. Заповнити протокол обліку даних хронометражу пари з фізичної культури</i>	10
	<i>Практичне завдання № 3. Здійснити педагогічну оцінку пари з фізичної культури</i>	10
	<i>Практичне завдання № 4. Заповнити експрес-карту аналізу і оцінки пари з фізичної культури</i>	10
	<i>Разом:</i>	60
ПІДСУМКОВИЙ		
	Екзамен, у т.ч.	20
	<i>Захист індивідуального науково-дослідницького завдання</i>	20
	Разом:	40
	Усього	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

<i>За шкалою ECTS</i>	<i>За шкалою університету</i>	<i>За національною шкалою</i>
A	90 – 100 (відмінно)	55 (відмінно)
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)
C	75 – 84 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна:

1. Бузник Л. С., Коломієць І. В., Тарасенко О. Є. та ін. (2018). Фізична культура як соціокультурний феномен Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова.
2. Гуменюк Ю. В., Гуменюк В. І., Хлібова О. В. та ін. (2019). Фізична культура та спорт у сучасному суспільстві: проблеми та перспективи розвитку. Харків: НТУ "ХПІ".

3. Дмитренко К. А., Коновалова М. В., Семиволос О. П., Бекетова С. В. (2018). Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності : метод. посіб. Харків : ВГ «Основа».
4. Журавльов О. М., Григор'єва О. О., Журавльов С. В. та ін. (2021). Основи фізичної культури та спорту: навчальний посібник Київ: КНЕУ.
5. Качан О.А., Пристинський В.М., Коломоєць Г.А., Онішкевич О.М. (2022). Цікава фізкультура в закладах загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник. Слов'янськ : ДДПУ.
6. Коваленко В. М., Москаленко Н. В., Савченко І. В. та ін. (2020). Фізична культура як складова здорового способу життя. Київ: Альтернативи.
7. Козієва, В.В. (2019). Теорія і методика фізичного виховання та спорту. Київ: Центр учбової літератури.
8. Колеснікова, С.О. (2018). Теоретичні засади формування фізичної підготовки та здоров'я студентів. Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова.
9. Копейка, В.А., Коваленко, О.В., & Ткачук, Л.І. (2021). Теорія і методика фізичного виховання та спортивною підготовки. Київ: Центр учбової літератури.
10. Корякін В.А. (2019). Фізична культура і спорт в Україні: історія, теоретичні засади, сучасні проблеми. Київ: Олімпійська література.
11. Костюк, О.А. (2018). Фізична культура та спорт у сучасному світі: теорія і практика. Київ: Міленіум.
12. Кравченко, С. М. (2018). Фізична культура: теорія та методика навчання. Київ: Освіта України.
13. Лисенко І. В., Попович І. В., Маргасова Т. В. та ін. (2022). Фізична культура та спорт у контексті глобалізації: теоретико-методологічні аспекти Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені В. Даля.
14. Москаленко Н.В., Єлісеєва Д.С., Корж Н.Л. (2017). Організація самостійних занять фізичним вихованням учнівської та студентської молоді: монографія. Дніпро: Інновація.
15. Перфильєв В. І., Грищенко М. М., Сухомлинський А. В. та ін. (2019). Теорія і методика фізичного виховання та спорту Київ: Ліра.
16. Савін С. В., Микитюк О. І., Герасименко В. В. та ін. (2022). Методологічні засади дослідження фізичного виховання та спорту. Львів: Видавництво Львівської політехніки.
17. Стародуб О. О., Лісніченко В. В., Мороз І. І. та ін. (2022). Фізична культура та спорт у вищій школі: історія, сучасний стан та перспективи розвитку. Київ: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова.

Додаткова:

1. Білаш, М.І. (2017). Розробка та апробація системи фізичного виховання студенток вищих навчальних закладів з урахуванням стану здоров'я: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.
2. Білов С.О., Тищенко В.О. Український спорт – новий відлік. Науковий часопис Національного педагогічного ун-ту М.П. Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Вип. 1 (158), 2023. С. 50-53.
3. Дробот К.В., Тищенко В.О. Предиктори ефективності навчання плавання дітей молодшого шкільного віку (огляд літератури). Фізичне виховання та спорт. 2021. Т. 3. С. 12-18.
4. Журавля, О. М. (2021). Моделювання процесу формування фізичної підготовленості засобами здоров'язбережувальних технологій учасників навчально-тренувального процесу з футболу: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичної культури і спорту. Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Одеса.
5. Кравченко Л. В. (2019) Теоретико-методологічні засади фізичної культури та спорту як засобу збереження та зміцнення здоров'я людини: дисертація на здобуття наукового

ступеня кандидата педагогічних наук. Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова.

6. Ліпова, Л.С. (2019). Формування фізичної культури і здоров'я учнів загальноосвітніх навчальних закладів в контексті реалізації компетентнісного підходу: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

7. Луньова О. В. (2020). Теоретико-методологічні засади формування фізичної культури особистості: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

8. Марков, А.І. (2018). Моделювання процесу формування фізичної підготовленості в складних умовах занять футболом [Дисертація]. Університет «Україна».

9. Міщенко, О.О. (2019). Теоретичні засади формування спортивної майстерності у юних футболістів. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Харків, Україна.

10. Москаленко, Н. В., Сороколіт Н. С., Турчик І. Х. (2019). Ключові компетентності у фізичному вихованні школярів в рамках реформи “Нова українська школа”. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. Вип. 5 К (113). С. 223-228.

11. Москаленко, Н. В., Полякова А. В., Сидорчук Т. В. (2019). Рухова активність дітей, які відвідують заклади дошкільної освіти різного типу. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. Вип. 5 К (113). С. 217-223.

12. Москаленко Н. В., Пічурін В. В., Приходько В. (2019). Антропний принцип епітеліа і проблема мотивації у фізичному вихованні студентів. Спортивний вісник Придніпров'я. 2019. № 4. С. 160–168.

13. Мухамед'єва, А.А. (2020). Теоретичні засади фізичного виховання та спортивної підготовки у вищих навчальних закладах: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Національний університет фізичного виховання та спорту України.

14. Квасниця О., Коваленко Ю., Тищенко В. Методи діагностики стану здоров'я і функціонального стану в спортивних іграх. Фізичне виховання та спорт. 2022. Т. 1. С. 22-27.

15. Шевченко, О. В. (2020). Формування фізичної культури та здорового способу життя у студентської молоді на основі інтегрованого підходу: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 24.00.01 – теорія та методика фізичного виховання, спорту та оздоровчих технологій]. Ужгородський національний університет.

16. Bureau, J. S., Howard, J. L., Chong, J. X., & Guay, F. (2022). Pathways to student motivation: A meta-analysis of antecedents of autonomous and controlled motivations. *Review of Educational Research*, 92(1), 46-72.

17. Kalynychenko, I. A., Latina, H. O., Kopytina, Y. M., Protsenko, I. I., & Ivani, I. V. (2022). Formation of Professional-Pedagogical Culture of Future Specialists of Physical Culture and Sports Specialties. *Journal of Higher Education Theory & Practice*, 22(5).

18. Kozlova, G. (2022). Methods of Teaching the Technique of Athletics to Students of the Faculty of Physical Culture. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, 7, 28-38.

19. Tegmark, M., Alatalo, T., Vinterek, M., & Winberg, M. (2022). What motivates students to read at school? Student views on reading practices in middle and lower-secondary school. *Journal of Research in Reading*, 45(1), 100-118.

20. Tyshchenko V., Prytula O., Piptyk P., Sinyugina M., Galchenko L., Bessarabova O., Sydoruk H. (2018b). The effect of Ukrainian self-defense Spas on the fitness level of middle school students. *Journal of Physical Education and Sport*, 18(4), Art 284, 1927-1933.

21. Tyshchenko V., Sokolova O., Omelianenko H., Ivanenko S., Hlukhov I., Grabovskyi I., Koltsova O., Kuznetsov A. (2022) Increasing the level of physical condition of female students based on the use of sports recreational tourism. *Sport and Tourism Central European Journal*. Vol. 5, № 2, pp. 99–114.

Інформаційні ресурси:

1. Державний стандарт початкової загальної освіти. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [URL:https://www.pedrada.com.ua/article/](https://www.pedrada.com.ua/article/).
2. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Концепція Нової української школи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: [URL:https://www.kmu.gov.ua/](https://www.kmu.gov.ua/)
4. Науково-технічна бібліотека [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.stc.in.ua/>
5. Фізична культура і спорт: науково-педагогічний журнал [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://fks.org.ua/>
6. Фізична культура, спорт та здоров'я: науковий журнал [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Vestnik_phys_ed/index.
7. Фізична культура, спорт та здоров'я людини [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://sportscience.org.ua/journal>
8. Фізична культура і спорт в освіті: науково-методичний журнал. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://fizkultura.osvita.net/>
9. Фізичне виховання, спорт та культура здоров'я у сучасному світі: науковий журнал. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://journals.onaft.edu.ua/index.php/febkgz/index>
10. Фізичне виховання та спорт: науковий журнал [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.journalsofznu.zp.ua/index.php/sport>
11. Українська наукова книга [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ukrnauk.com.ua/>
12. eKMAIR: Репозиторій наукових праць [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ekmair.ukma.edu.ua/>